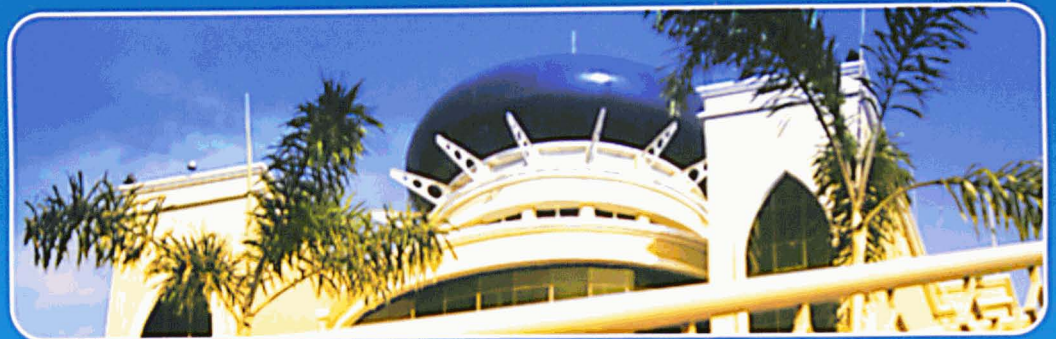

2013

LBI 1012
FIQH IBADAT DAN
MUNAKAHAT
(MODUL 2: FIKH MUNAKAHAT)
-PRA PERKAHWINAN-

PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU

ZULKIFLI MUHAMMAD AL-BAKRI
AZMAN AB RAHMAN
IRWAN MOHD SUBRI

PROGRAM PENDIDIKAN
FAKULTI PENGAJIAN BAHASA UTAMA

**FIQH IBADAT DAN
MUNAKAHAT
(MODUL 2: Fiqh Munakahat)
-PRA PERKAHWINAN-**

LBI 1012

Program Pensiswazahan Guru

**FIQH IBADAT DAN
MUNAKAHAT
(MODUL 2: FIQH MUNAKAHAT)
-PRA PERKAHWINAN-
LBI 1012**

Program Pensiswazahan Guru

ZULKIFLI MUHAMMAD AL-BAKRI

AZMAN AB RAHMAN

IRWAN MOHD SUBRI

Penerbit USIM
Universiti Sains Islam Malaysia
Bandar Baru Nilai
Negeri Sembilan
2013

CETAKAN PERTAMA 2013
© Hak Cipta Universiti Sains Islam Malaysia

Hak cipta terpelihara, tiada mana-mana bahagian daripada buku ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar kepada apa-apa bentuk dengan sebarang cara sekalipun tanpa izin bertulis daripada penerbit.

Diterbitkan di Malaysia oleh:

Penerbit USIM
UNIVERSITI SAINS ISLAM MALAYSIA
Bandar Baru Nilai, 71800 Nilai
Negeri Sembilan Darul Khusus
Tel:06-798 8226/6081 | Faks:06-798 6083
www.penerbit.usim.edu.my
pej.penerbitan@usim.edu.my

Penerbit USIM adalah anggota
MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA

Dicetak di Malaysia oleh:

REKA CETAK SDN. BHD.
No. 14, Jalan Jemuju Empat 16/13D,
Seksyen 16, 40200 Shah Alam, Selangor Darul Ehsan.
Email: rekacetak83@gmail.com

Perpustakaan Negara Malaysia

Data Pengkatalogan-dalam Penerbitan

Zulkifli Muhamad al-Bakri

Fiqh ibadat dan munakahat : LBI 1012 : (modul 2: fiqh munakahat pra perkahwinan) Program pensiswazahan guru / Zulkifli Muhammad Al-Bakri, Azman Ab Rahman, Irwan Mohd Subri.

Bibliografi: ms.

ISBN 978-967-440-011-8

1. Marriage (Islamic law). 2. Husband and wife (Islamic law).

I. Azman Ab. Rahman. II. Irwan Mohd Subri. III. Judul.

297.577

ISI KANDUNGAN

PANDUAN KURSUS

Unit 1: KELUARGA MENURUT ISLAM	15
1.0 PENDAHULUAN	15
1.1 KELUARGA MENURUT ISLAM	15
1.1.1 KELUARGA SEBAGAI ASAS MASYARAKAT	16
1.1.2 KEPRIHATINAN ISLAM TERHADAP KELUARGA	16
1.1.2.1 Suruhan Berkahwin	17
1.1.2.2 Pensyariatan Hak-hak Suami Isteri dan Tanggungjawab Kedua-duanya	17
1.1.2.3 Pensyariatan Hak-hak Anak dan Hak-hak Ibu Bapa	19
Unit 2: NIKAH	23
2.0 PENDAHULUAN	23
2.1 PERNIKAHAN MENURUT ISLAM	24
2.1.1 PENSYARIATAN NIKAH	24
2.1.2 GALAKAN BERKAHWIN	25
2.1.3 HIKMAH PENSYARIATAN NIKAH	26
2.1.3.1 Memenuhi Keperluan Fitrah Manusia	26
2.1.3.2 Mengembangkan Masyarakat Islam dengan Keturunan yang Soleh dan Generasi Terdidik	27
2.1.3.3 Mewujudkan Ketenangan Jiwa dan Ketenteraman Rohani	28
2.1.3.4 Memelihara daripada Kemerosotan dan Keruntuhan Akhlak	29
2.1.3.5 Memelihara Generasi Manusia yang Sejahtera	29
2.1.3.6 Mengembangkan Kekeluargaan dan Mengeratkan Semangat Bekerjasama	29
2.1.4 HUKUM NIKAH MENURUT SYARAK	30
2.1.4.1 Sunat Berkahwin	30
2.1.4.2 Sunat Tidak Berkahwin	31
2.1.4.3 Makruh	31
2.1.4.4 Afdal Tidak Berkahwin	32
2.1.4.5 Afdal Berkahwin	32
2.1.4.6 Wajib Berkahwin	32
2.1.4.7 Haram Berkahwin	32

Unit 3: WANITA YANG HARAM DIKAHWINI	35
3.0 PENDAHULUAN	35
3.1 SEBAB WANITA HARAM DIKAHWINI	35
3.1.1 JENIS PENGHARAMAN	36
3.1.1.1 Haram yang Kekal	36
3.1.1.2 Haram yang Sementara	42
Unit 4: PINANGAN	49
4.0 PENDAHULUAN	49
4.1 GERBANG PERKAHWINAN	49
4.1.1 CARA UNTUK MENCAPAI MATLAMAT PERKAHWINAN	50
4.1.1.1 Mencari Sifat-Sifat yang Dikehendaki Pada Setiap Diri Pasangan	50
4.1.1.2 Melihat Pasangan yang Hendak Dipinang	54
4.1.1.3 Peminangan	58
Unit 5: RUKUN NIKAH	67
5.0 PENDAHULUAN	67
5.1 RUKUN NIKAH	67
5.1.1 RUKUN PERTAMA: LAFAZ AKAD NIKAH (الصيغة)	68
5.1.1.1 Hikmah Disyariatkan Lafaz Akad Nikah	68
5.1.1.2 Syarat Lafaz Akad Nikah	68
5.1.1.3 Lafaz Akad Nikah dengan Bahasa Selain Bahasa Arab	70
5.1.1.4 Lafaz Akad Nikah dengan Lafaz Kiasan (الكناية)	70
5.1.1.5 Akad Nikah dengan Tulisan	71
5.1.1.6 Akad Nikah Orang Bisu dengan Isyarat yang Difahami	71
5.1.1.7 Nikah <i>Syighar</i> (الشغار)	71
5.1.2 RUKUN KEDUA: ISTERI	72
5.1.3 RUKUN KETIGA: SUAMI	72
5.1.4 RUKUN KEEMPAT: WALI	73
5.1.4.1 Hikmah Pensyariatan Wali	73
5.1.4.2 Kewujudan Wali adalah Wajib Semasa Akad	73
5.1.4.3 Hikmah Disyariatkan Wali dalam Perkahwinan	74
5.1.4.4 Perkahwinan Tanpa Wali dan Kesannya	74
5.1.4.5 Wali Perkahwinan Mengikut Turutan	75
5.1.4.6 Taraf Anak Lelaki dalam Wali Perkahwinan	75
5.1.4.7 Syarat-syarat Wali	76
5.1.4.8 Bahagian Wali	78
5.1.4.9 Keengganan Wali dalam Pernikahan	80
5.1.4.10 Wali Ghaib	80
5.1.4.11 Beberapa Wali yang Setaraf	80
5.1.4.12 Ketiadaan Wali	81

5.1.4.13 Sebab yang Mengharuskan untuk Berwalikan Hakim	81
5.1.4.14 Berwakil Wali dalam Pernikahan	81
5.1.5 RUKUN KELIMA: DUA ORANG SAKSI	81
5.1.5.1 Syarat-syarat Saksi	82
5.1.5.2 Penyaksian Persetujuan Pengantin Perempuan	83
5.1.6 MEMELIHARA MARUAH BAPA ATAU DATUK	83
5.1.7 PERKAHWINAN ORANG KAFIR	84
5.1.7.1 Orang Kafir Memeluk Islam Selepas Berkahwin	84
Unit 6: MAS KAHWIN	87
6.0 PENDAHULUAN	87
6.1 MAS KAHWIN MENURUT ISLAM	87
6.1.1 HAL YANG BERKAITAN DENGAN MAS KAHWIN	88
6.1.1.1 Hukum Mas Kahwin	88
6.1.1.2 Hikmah Pensyariatan Mas Kahwin	89
6.1.1.3 Menyebut Mas Kahwin	90
6.1.1.4 Pemilikan Mas Kahwin	90
6.1.1.5 Kadar Mas Kahwin	90
6.1.1.6 Menyegerakan dan Menangguhkan Pemberian Mas Kahwin	92
6.1.1.7 Hukum Mengekalkan Nilai Mas Kahwin atau Mendapat Setengah daripadanya atau Tidak Mendapatnya	92
6.1.1.8 Mas Kahwin Berdasarkan Taraf (<i>Mahar Mithil</i>)	94
6.1.1.9 Menyebut Mas Kahwin yang Tidak Sah	95
Unit 7: ISU-ISU PERKAHWINAN	101
7.0 PENDAHULUAN	101
7.1 AKAD PERKAHWINAN DAN YANG BERKAITAN DENGANNYA	101
7.1.1 JENIS-JENIS PERKAHWINAN	101
7.1.1.1 Perkahwinan yang Batal	102
7.1.1.2 Perkahwinan yang Sah	102
7.1.2 SUNAT DALAM AKAD NIKAH	105
7.1.2.1 Khutbah Sebelum Akad Nikah	105
7.1.2.2 Doa untuk Pasangan Suami Isteri	105
7.1.2.3 Mengiklankan Akad Nikah dan Melahirkan Kegembiraan dengan Memukul Rebana	105
7.1.2.4 Berdoa Ketika Hendak Melakukan Persetubuhan dengan Isteri	106
7.2 KENDURI PERKAHWINAN (الوليمة)	107
7.2.1 HUKUM WALIMAH	107
7.2.2 KADAR DAN WAKTU WALIMAH	108
7.2.3 HIKMAH PENSYARIATAN	108
7.2.4 HUKUM MENERIMA UNDANGAN DI MAJLIS <i>WALIMAH</i> PERKAHWINAN	108

7.2.4.1 Syarat Wajib Memenuhi Undangan ke Majlis <i>Walimah</i>	109
7.2.4.2 Makan Hidangan di Majlis <i>Walimah</i>	110
7.2.4.3 Adat <i>Walimah</i> dalam Masyarakat Malaysia	111
Unit 8: POLIGAMI	113
8.0 PENDAHULUAN	113
8.1 HUKUM POLIGAMI	113
8.1.1 PERTAMA: SUNAT	113
8.1.2 KEDUA: MAKRUH	114
8.1.3 KETIGA: HARAM	114
8.2 KEADILAN APAKAH YANG DITUNTUT TERHADAP ISTERI-ISTERI?	115
8.3 HIKMAH POLIGAMI	115
8.4 ALASAN POLIGAMI	117
8.5 PENGERTIAN GILIRAN	119
8.5.1 HUKUM GILIRAN BERMALAM	119
8.5.2 PEMBAHAGIAN GILIRAN	120
BIBLIOGRAFI	123

PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU

Fiqh Ibadat dan Munakahat (Modul 2: Fiqh Munakahat-Pra Perkahwinan)

Pengarah Projek : Dr. Noor Azizi Ismail
Dekan Fakulti Pengajian Bahasa Utama

Timbalan Pengarah Projek : Dr. Harison Mohd Sidek
Timbalan Dekan (Akademik & Penyelidikan)

Penyelaras Projek : Dr. Noorhayati Hashim
Ketua Program Pendidikan

Penyelaras PPG : Pn Suzanah Selamat

Penulis Modul : Dr. Zulkifli Muhammad al-Bakri
: Dr. Azman Ab Rahman
: Dr. Irwan Mohd Subri

Pembantu Penyelidik : Muhamad Firdaus Ab Rahman
: Hussein Azeemi Abdullah Thaidi

PANDUAN KURSUS

PENGENALAN

Panduan kursus disediakan untuk membantu pelajar memahami keperluan dan kandungan kursus. Pelajar hendaklah sentiasa membaca dan merujuk bahagian panduan ini dengan teliti untuk membolehkan pelajar melengkapkan kursus ini dengan jaya. Kursus LBI1012 Fiqh Ibadat & Munakahat (Modul 2: Fiqh Munakahat Pra Perkahwinan) ini dirangka untuk memberikan pendedahan kepada pelajar mengenai konsep munakahat serta perkara-perkara yang berkaitan dengannya.

KUMPULAN SASARAN

Kursus ini ditawarkan kepada semua pelajar yang mengikuti Program Ijazah Sarjana Muda Pendidikan (Pendidikan Islam) bagi mengajar di sekolah-sekolah menengah di Malaysia.

PERUNTUKAN MASA PEMBELAJARAN

Mengikut piawaian MQA, setiap jam kredit memerlukan pelajar memperuntukkan 40 jam pembelajaran. Oleh itu, pelajar memerlukan 120 jam waktu pembelajaran. Anggaran agihan waktu pembelajaran bagi kursus LBI1012 Fiqh Ibadat & Munakahat ini adalah seperti jadual di bawah:

Jadual 1: Anggaran Agihan Masa Pembelajaran LBI1012 Fiqh Ibadat & Munakahat

Bil.	Aktiviti pembelajaran Bersemuka	Jam pembelajaran	
		Bersemuka	Tidak bersemuka
1.	Tutorial	30	-
2.	Tutorial dalam talian	-	30
3.	Membaca modul serta menyiapkan tugas	-	30
4.	Video P&P melalui GOALS	-	30
Jumlah Masa Pembelajaran		120	

HURAIAN LBI1012 FIQH IBADAT & MUNAKAHAT (MODUL 2: FIQH MUNAKAHAT PRA PERKAHWINAN)

HASIL PEMBELAJARAN KURSUS

Di akhir kursus ini, pelajar diharap dapat:

1. Menjelaskan konsep munakahat yang bertepatan dengan Syariat Islam.
2. Menghuraikan perkara-perkara berkaitan munakahat yang sering menjadi permasalahan serta penyelesaiannya.
3. Mengaitkan kefahaman dengan realiti semasa dalam perbincangan Fiqh Munakahat.

SINOPSIS KURSUS

Kursus ini mendedahkan kepada pelajar tentang pra perkahwinan dalam Fiqh Munakahat. Ia menjelaskan konsep kekeluargaan dalam Islam, pemilihan pasangan untuk berkahwin serta kategori wanita yang tidak boleh dikahwini. Kursus ini juga menjelaskan kepada pelajar tentang peminangan, rukun nikah, mas kahwin dan poligami.

ISI KANDUNGAN KURSUS

Kursus ini terbahagi kepada beberapa topik yang berkaitan dengan Fiqh Munakahat. Kandungan keseluruhan kursus adalah seperti berikut:

Unit 1: Sistem Keluarga Menurut Islam

Unit 1 mengandungi perbincangan mengenai keluarga sebagai asas masyarakat yang terbahagi kepada beberapa perbincangan iaitu keprihatinan Islam terhadap keluarga, suruhan berkahwin, pensyariatan hak-hak suami isteri dan tanggungjawab kedua-duanya dan pensyariatan hak-hak anak dan hak-hak ibu bapa.

Unit 2: Nikah

Unit 2 mengandungi perbincangan mengenai pernikahan menurut Islam yang mengandungi perbincangan mengenai pensyariatan nikah, galakan berkahwin, hikmah pensyariatan nikah dan hukum nikah menurut Syarak.

Unit 3: Perempuan yang Haram Dikahwini

Unit 3 mengandungi perbincangan mengenai perempuan yang haram dikahwini yang mengandungi perbincangan jenis pengharaman dan hikmah pengharamannya.

Unit 4: Peminangan

Unit 4 mengandungi perbincangan mengenai sifat-sifat yang dikehendaki pada setiap diri pasangan, hukum melihat pasangan yang hendak dipinang serta proses peminangan.

Unit 5: Rukun Nikah

Unit 5 mengandungi perbincangan mengenai akad nikah dalam Islam yang mengandungi perbincangan mengenai lafaz aqad nikah, isteri, suami, wali dan dua orang saksi.

Unit 6: Mas Kahwin

Unit 6 mengandungi perbincangan mengenai perkara yang berkaitan dengan mas kahwin dalam Islam seperti hukum mas kahwin, hikmah pensyariaan mas kahwin, pemilikan dan kadar mas kahwin, mas kahwin berdasarkan taraf (mahar mithil), menyegerakan dan menangguhkan pemberian mas kahwin, hukum mengekalkan nilai mas kahwin atau mendapat setengah daripadanya atau tidak mendapatnya, menyebut mas kahwin yang tidak sah dan perbuatan melampau-lampau dalam menentukan kadar mas kahwin.

Unit 7: Isu-Isu Dalam Perkahwinan

Unit 7 mengandungi perbincangan mengenai isu-isu dalam perkahwinan yang berkaitan dengan perbincangan mengenai jenis perkahwinan, hak dan tanggungjawab dalam perkahwinan yang sah, perkara-perkara sunat dalam akad nikah dan kenduri perkahwinan.

Unit 8: Poligami

Unit 8 mengandungi perbincangan mengenai hukum poligami, hikmah poligami, alasan poligami, pengertian giliran, hukum giliran bermalam, isteri yang berhak mendapat giliran, pembahagian giliran dan beberapa permasalahan yang timbul daripada amalan berpoligami serta penyelesaiannya mengikut hukum Syarak.

UNIT 1 ►

KELUARGA MENURUT ISLAM

Pada akhir topik ini, anda seharusnya dapat:

1. Menjelaskan definisi keluarga menurut perspektif Islam.
2. Memahami keprihatinan Islam terhadap institusi kekeluargaan dari sudut hukum-hakam yang telah diatur dalam sistem tersebut.
3. Mengenal pasti hak-hak suami isteri dan tanggungjawab keduanya dalam sesebuah keluarga.

1.0 PENDAHULUAN

Pembinaan institusi keluarga yang mengikut acuan Islam dan prinsip Syarak pastinya akan beroleh kebahagiaan dalam kehidupan mereka.

Islam memberi petunjuk kepada manusia bagaimana cara memperbaiki keadaan hidupnya, mengenal hak dan kewajiban dalam pergaulan, bahkan dalam segala pekerjaan termasuk urusan mentadbir dan memimpin keluarga supaya manusia beroleh keuntungan di dunia dan akhirat kelak.

1.1 KELUARGA MENURUT ISLAM

Keluarga dari segi bahasa ialah sekumpulan individu yang merupakan kaum kerabat kepada seseorang. Sementara dari segi istilah nizam, Islam pula ialah unit yang mengandungi bapa, ibu, datuk, nenek, anak perempuan dan anak lelaki serta cucu cicit.

Islam sangat prihatin dan mengambil cakna berkenaan keluarga dengan memelihara nasab dan kerabat mengikut akidah dan iman. Galakan berbuat baik kepada kedua ibu bapa sebagai membuktikan hal tersebut. Benarlah firman Allah SWT:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

Maksudnya, “Dan Tuhanmu telah perintahkan, supaya Engkau tidak menyembah melainkan kepadanya semata-mata, dan hendaklah Engkau berbuat baik kepada ibu bapa.”

(al-Quran. al-Isra’. 23)

BIBLIOGRAFI

- Al-Haytami, Shihab al-Din Ahmad ibn Muhammad ibn Muhammad ibn Ali ibn Hajar al-Makki. 1997. *Al-Fatawa al-Kubra al-Fiqhiyyah 'Ala Madhhab al-Imam al-Shafi'i*. Jilid 1. Beirut: Dar al-Kutub al-'Alamiyyah.
- Al-Jaziri, Abd al-Rahman. t.th. *Kitab al-Fiqh 'Ala al-Madhahib al-Arba'ah*. Jil. 1. Beirut: Dar al-Kutub al-'Alamiyyah.
- Al-Khin, Mustafa, al-Bugha, Mustafa & Al-Sharbaji, Ali. 2005. *Al-Fiqh al-Manhajyy*. Penterjemah: Mohd Yusof Ahmad, Abdul Kudos Othman, Jamil Abdul Wahab dan Zulkifli Muhammad al-Bakri. Kuala Lumpur: Prospecta Printers Sdn Bhd.
- Mughniyyah, Muhammad Jawad. 1982. *Al-Fiqh 'Ala al-Madhahib al-Khamsah*. T.tp: T:pt.
- Al-Shirazi, Abu Ishak Ibrahim ibn Ali Yusuf al-Firuz Abadi. 1995. *Al-Muhadhdhab Fi Fiqh al-Imam al-Shafi'i*. Jil. 1. Beirut: Dar al-Kutub al-'Alamiyyah.
- Al-Zuhayli, Wahbah. 2002. *Fiqh dan Perundangan Islam*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Penerbit **USIM**

ISBN 978-967-440-011-8

9 789674 400118 3000

<http://penerbit.usim.edu.my>